

FOLYÓIRATOK SZEMLÉJE.

Zentralblatt für Bibliothekswesen. 1926. évf. 3—7. sz. O. CLEMEN: *Neuigkeiten Ende 1520 und Anfang 1521*. Újabb ismeretlen adalékok a reformáció kezdetének történetéhez. — W. K. ZÜLCH: *Eine Fehlforschung*. A frankfurti városi levéltárban 1489-től kezdve őrzött városi számadáskönyvek könyvtörténeti emlékei. — P. TROMMSDORFF: *Die Versorgung Niedersachsens mit technischer Literatur aus öffentlichen Bibliotheken*. A szász ipar általánosvonalú fejlődése megkívánja, hogy a nyilvános könyvtárakat tudományos és népszerű technikai művekkel egészítsék ki, illetve azok központi kölcsönzését lehetővé tegyék. A kérdés ma még kellőképpen nincsen megoldva. TROMMSDORFF szerint a hannoveri technikai főiskola könyvtára volna az összes német könyvtárak közt a legalkalmasabb, hogy bizonyos kiegészülésekkel, mint központi könyvtár a technikai könyvek szélesebbkörű forgalmát lehetővé tegye. — G. LEYH: *Noch einmal die Bibliotheksstatistik*. Az 1925. évi német könyvtárstatisztikai évkönyv előkészítő munkálatairól. — B. HILLIGER: *Die Manesse-Handschrift. Beobachtungen bei ihrer Auseinandernahme*. A német irodalomtörténetnek egyik legjelentősebb emléke a heidelbergi dalgyűjtemény (*Manesse-kézirat*) részletes bibliografiai jellemzése az INSEL-cégkiadásában készülő hasonmáskiadása alkalmával. — H. ENDRES: *Programmatisches zur deutschen Einbandforschung des XV. Jahrhunderts*. A német könyvkötés emlékeinek összegyűjtése és feldolgozása még sok kívánnivalót hagy maga után. ENDRES ezek megoldására tesz megfelelő javaslatot. — C. HAEBERLIN: *Zur Autorschaft alter Dissertationen*. Útmutatás a régi doktori értekezések szerzőinek bibliografiai megállapítására. — G. LEYH: *Richard Pietschmann zum Gedächtnis*. 1923 október 16-án halt meg 72 éves korában RICHARD PIETSCHMANN, a göttingeni egyetemi könyvtár élén a nagynevű DZIATZKO utóda. A német könyvtárosok régi típusát képviselte, ki tudományos működésében inkább egyiptologus volt talán, de könyvtörténeti munkássága, melyet egyetemi előadásain is kifejezésre juttatott, szintén eléggé számottevő. Ezirányu kutatásaival azonban jobban elmerült a részletekbe, mintsem a könyvtártudomány egészének egységét megérezte volna, ezért e munkássága szüdesőbb, mint lehetett volna. — O. LEUZE: *Weitere Bucheinbände von Joh. Richenbach*. Adalékok a 15. század második felének könyvkötéstörténetéhez. — F. KOCH: *Noch einmal Schlagwortkatalog*. FR. SCHMID utasításainak bírálata, melyeket két éve a bécsi Nationalbibliothek készülő tárgyszócímtárához adott ki. Igen jellemző a cikk arra, hogy e rendszer hívei is mily eltérő felfogást vallanak. — FERD. EICHLER: *Zur Vorgeschichte des Vereins Deutscher Bibliothekare*. A német könyvtárosok szervezkedésére még 1884-ben történt az első kezdeményező lépés, de sikertelen fáradozások után csak 1900-ban sikerült az egyesületet a Marburgba összehívott könyvtárosgyűlésen megalakítani. Az egyesület azóta feltűnő szépen fejlődött s

különösen 1920-ban az osztrák könyvtárosok csatlakozásával erősödött jelen-
tékenyen. ALBAN DOLD: *Die Halberstädter Palimpsestblätter mit Bruchstücken
aus dem Codex Theodosianus, dem Codex Justinianus und dem Herbarium
Pseudoapulei*. Újabb fényképezési módszerekkel sikerült egy régi kézirat-törédekből
három régóta keresett ókori mű töredékét kibetűzni. Az egyre tökéletesedő
fényképező eljárás véleményünk szerint még sok meglepetést hozhat az irodalom-
történészeknek. — A. MITTERWIESER: *Ein partenkirchener Buchführer in Böhmen*.
Adalék a 18. századi német könyvkereskedelem történetéhez. — H. LOUBIER:
Peter Jessen. A berlini Kunstgewerbemuseum idén elhalt könyvtárigazgatójának
jellemezése. — JORIS VORSTIUS: *Der 22. Bibliothekartag in Wien vom 25—29.
Mai 1926. Bericht über den äusseren Verlauf*. A német könyvtárosok ez évben
gyűltek össze először Ausztriában, bár hat éve már, hogy az osztrák könyv-
tárosok is a németek nagy szervezetébe olvadtak. A kongresszus öt napig tar-
tott 312 résztvevővel, tehát az előbbi 21 összejövetelnél is nagyobb érdeklődés
nyilvánult meg iránta. A kongresszus tárgyainak legfőbb pontja a National-
bibliothek ünnepe volt, mely ez alkalommal ülte meg fennállásának két-
százéves jubileumát. E kétszázéves multról a könyvtár főigazgatója, BRICK
udv. tan. tartott nagy beszámolót. Beszéde során kiemelte, hogy ha a berlini
és müncheni testvérintézmények az utolsó évtizedekben számbelileg túlszárnyal-
ták is nagyobb anyagi befektetés árán a bécsi Nationalbibliothekot, ezidőszert
értékes anyaga még kétségtelenül a leggazdagabbá teszi az összes német
könyvtárak között.

Zeitschrift für Bücherfreunde. 1926. Heft 1—3. H. v. MÜLLER: *Die
neueren Sammlungen von E. T. A. Hoffmanns Werken und Privataufzeichnungen
nach Inhalt und Anordnung untersucht*. E. T. A. HOFFMANN műveinek új cso-
portosítással előkészített összkiadásával kapcsolatban a korábbi kiadások alap-
gondolatainak összehasonlítása. — ADOLF SCHMIDT: *Lederschnittbände des XIV.
Jahrhunderts*. A könyvtábladisztésnek régi technikája a bőrmetszés, mely rend-
kívüli kezűgyességet kíván. Ennek dacára különösen a XIV. században nagyon
használatos volt. Az idevágó kötésemlékek ma még nincsenek kellőképen fel-
kutatva és feldolgozva. — M. ZOBEL VON ZABELTITZ: *Figurengedichte*. Nehány
jellemző adat a nyomdászati-verselgetési ügyeskedéseknek a múlt században nálunk
is divatos szokására. — M. J. HUSUNG: *Derome der jüngere, Madame de Montesson
und Prinz Heinrich von Preussen*. MADAME MONTESSON műveinek HEINRICH po-
rosz herceg, NAGY FRIGYES testvére által előkészített 1782. évi kiadásáról. —
H. BEENKEN: *Zur Kritik farbiger Gemäldeproduktion*. A monochrom nyom-
tatástechnikának határozott fölénye hosszú időn keresztül biztosított magának
egyeduralmat a színes nyomással szemben a képek sokszorosításánál. Aránylag
csak igen rövid ideje, hogy fényképi úton a háromszínyomás színanalizáló
módszerével az eredeti színezést valóban visszaadó nyomdai eljárást dolgoztak
ki, mely most már mindjobban megközelíti a tökéletest. Eddig legjobban az
aquarellképek, másodsorban a régi festésmodorú miniált régi kéziratok, harmad-
sorban pedig a régi olajfestmények reprodukciója sikerült. Az újabb olajfestmé-
nyek sokszorosítása már nehezebb, mert azok felszíne a különleges színhatások
elérése miatt rendkívül egyenetlen. A sokszorosítandó eredetűl ma még min-

dig sok függ s ebben keresendő az ok, hogy nem mindenik hasonmás mondható ma még sikerültnek. A munka gondosságának fősúlya a helyes színanalízisen és a nyomdafestékek kémiai viselkedésének vizsgálatán nyugszik. Joggal bízhatunk azonban abban, hogy a kétségtelen fejlődés nemsokára egészen kiszorítja majd azokat a korábbi gyakran igen tetszetős reprodukciókat, melyeknél — mint például a színpompás chromolitografiánál is — a színek megválasztása nem optikai analízis, hanem úgyszólván csak szemmérték szerint készült. Ezeket több okunk van inkább színhamisítványoknak, mint reprodukcióknak nevezni. — V. HEYDEMANN: *Der Name «Mercur» zur Bezeichnung von Zeitschriften und Zeitungen*. Az eddig legkorábbinak ismert, MERKUR jegyében megjelent folyóirat francia és állítólag XIV. LAJOS korában 1672-ben jelent meg, legalább is a párisi *Mercure de France*, mely még ma is megjelenik, a lap alapítását erre az évre teszi. Voltaképen azonban csak 1724 óta ismerjük ezt az elnevezést, mely azóta a legváltozatosabb alakban vált világszerte használttá. — A. LOTZ: *Die Entstehung der Modelbücher*. A női kézimunka-mintakönyvek, melyekből a későbbi divatlapok fejlődtek ki, eredetüket a XVI. századig viszik vissza. A legelső 1525-ben Zwickauban jelent meg, címe *«Eyn Model Buchleyn darauf leyhlich das gewurck dises nach angezeygten Formen erlernt werden mag»* alakja kis negyedréti volt. Úgy ezt, mint a következő számos XVI. századi kiadást a szép fametszetek nagy száma jellemzi. A hasonló francia és angol kiadványok csak a század vége felé kezdenek megjelenni. — I. REINWALD: *Zwei weitere Einbände von Jakob Krausse in der Gymnasialbibliothek zu Zweibrücken*. A kiváló XVI. századi német könyvkötő művei közül, kiről a német könyvművészeti céh egyik legelőkelőbbje nevezte el nemrég magát, újabban két meglehetősen hasonló kötés került elő. Mindkettő százsz fejedelmi könyvtárakból származik. — M. SPETER: *Ein unbekannter Nachdruck der Erstausgabe des «Fliegenden Wandersmanns nach dem Mond»*. Az 1659-ben Wolfenbüttelben névtelenül megjelent röpiratról. — H. KLENZ: *Literarische Fälschungen und Mystificationen*. Az irodalmi megtévesztések irodalomtörténetét folytatva, KLENZ ez alkalommal a 19. századi írókról, többek között FR. BODENSTEDT, KARL MAY munkáinak körülmenyeiről közöl érdekes adatokat. A külföld bibliofil mozgalma — természetesen a magyar kivételével — ismertető amerikai, holland, párisi, angol és svéd levelek, továbbá terjedelmes könyvismertetésrovatok zárják be a füzeteket.

Archiv für Buchgewerbe. 1926. Heft 1—4. A folyóirat idei első füzet (20 íves kötet) LUDWIG VOLKMANN, a *Deutsche Buchgewerbeverein* elnökének tiszteletére készült. Életrajzát HARDENBERG gróf érdekesen írta meg. A mai német könyvpiar e kiváló vezérérfia, ki a béke és háború éveiben egyformán nagy feladatokat oldott meg, 1870-ben régi patricius családból született. A müncheni egyetemen végzett tanulmányai után, mint a művészettörténet doktora egyideig a tanári pálya felé hajlott, de 1893-ban mégis családi tradícióihoz híven könyvkereskedelmi térre lépett s előbb tisztviselője, majd apja halála után 1896-ban társtulajdonosa lett az 1542 körül alapított nagymultú és közismert BREITKOPF & HÄRTEL cégnek. Nagy szervezőképessége elismeréseként választották meg az 1914-ben Leipzigben megnyílt nemzetközi könyvpiari és grafikai kiállítás (BUGRA) elnökének, melyet feltűnő sikerrel szervezett meg. A világ-

háború hirtelen kitörése ezt a nagy alkotását derékba törte, de egyúttal új nagy feladatok elé is állította, előbb a megszállott Belgiumban, majd Bukarestben. A háború szerencsétlen befejezésekor hazatérve, a külföldi kapcsolatait elvesztett s a forradalom és pénzértéktelenedés miatt alapjában megingatott BREITKOFF & HÄRTEL céget kellett újjáépítenie, melyet épügy, mint a német könyvivar és könyvkereskedelem legfőbb intézményét, a *Deutsche Buchgewerbeverein*-t újra régi erejéhez segített. Kétségtelen, hogy VOLKMANN ma a német könyvtermelés leg-erősebb támasza. Irodalmi munkássága, művészet, családtörténeti, valamint könyvpolitikai iránya szintén nem kevésbé tekintélyes. — W. PINDER: *Lehren des frühen Kupferstiches für Geschichte der deutschen Plastik*. A régi metszetek oly erős hatással voltak a középkori plasztikai művekre, hogy azok fejlődéstörténetét csak összehasonlítható alapon írhatjuk meg. — R. KAUSCH: *Diebolt Lauber und seine Werkstatt*. Újabb adalékok a XV. századi német miniatürefestő ismeretéhez. — K. HAEBLER: *Aus der Geschichte des italienischen Frühdrucks*. A. PORTILIA bolognai és A. TORRESANUS velencei nyomdászok kiadványairól. — G. LEIDINGER: *Albrecht Dürer und der Hausbuchmeister*. DÜRER állítólagos mesterének, az ismeretlen nevű *«Meister des Hausbuches»*-nek érdekesen kimutatott hatása Dürer első műveire. — GRAF K. VON HARDENBERG: *Magie und schwarze Kunst*. Az írás és nyomtatással kapcsolatos misztikum történeti áttekintése. — H. H. BOCKWITZ: *Zur «Neuen Zeitung» aus dem Lande Jucatan von 1522*. A 15—16. századi *«Neue Zeitung»*-kiadványok egy újabb adaléka, mely az amerikai spanyol gyarmatosítókkal foglalkozik. — I. ZEITLER: *Historizismus und Konstruktivismus im Buchgewerbe*. A modern könyv esztétikájának sokat vitatott problémája, hogy ragaszkodjék-e a formák tradíciójához, vagy azoktól teljesen függetlenítse magát. — O. GLAUNING: *Der Buchbeutel in der bildenden Kunst*. A XV—XVI. század műemlékein ábrázolt könyvczacskók használati módjának és alakjának becses összefoglaló áttekintése. Használatuk ezek szerint igen elterjedt volt. — Heft 2. FR. SCHULZE: *Leipziger Schreibmeister und Schriftenmaler*. Az acéltollak feltalálása és elterjedése (1831) végét jelenti az írásmesterség korábbi művészi virágzásának, melynek az egyéni sokféleséggel metszett lúdtoll volt az eszköze. A szépírók igen nagy gondot fordítottak stílusuk fejlesztésére, általában megbecsültek voltak, egyes német városokban (Nürnberg, Frankfurt, Dresden, Freiburg) a XVII. században céhekbe is tömörültek. Az itt ismertetett leipzigi írásemlékek egyike-másika valóságos mestermű. — W. TEUPSER: *Dresdener Illustratoren*. A drezdai művészek kiállítását ismerteti, különös tekintettel LUDWIG HOFFMANN, O. HETTNER és I. HEGENBARTH művészetére. — O. SCHÜRER: *Von Buchgewerbe und Buchkunst der Tschechen*. Bármennyire is alacsony színvonalú a cseh könyvivarának általános színvonala, a bibliofil feladatok megoldásán több erős egyéniségű grafikusok működik, akik a kellő tradíciók hiányában különcködő irányt adtak a cseh könyvművészetnek. Az első volt ezek közt I. MÁNES. Az új grafikusok ismét új formákat kívánnak népszerűsíteni. Jó támaszuk e törekvésükben az 1908-ban alapított cseh bibliofilgyesület. — Heft 3. O. PELKA: *Die mittelalterliche Miniaturmalerei und die Reproduktionsverfahren der Gegenwart*. Érdekes példákkal megvilágított tanulmány a grafikai törekvések ma különös kedvvel megújult feladatairól. Csak mai technikai felkészültségünk

ad lehetőséget arra, hogy a pompás középkori kéziratokat valóságos hasonmásban sokszorosíthatjuk. — H. SCHMIDT: *Toni Lommer als Gebrauchsgraphiker*. A legújabb stílusfejlődés LOMMER művészetében ismét a fametszés régi emlékeinek gondolatvilágát tükrözi vissza. — *Die Gutenberg-Festschrift zur Feier des 25 Jahri-gen Bestehens des Gutenberg-Museums zu Mainz*. Az idén megjelent és lapunk előbbi füzetében (181—21) ismertett nagy jubiláris kiadvány méltatása. A magyar vonatkozású adalékok közül két 17. századi könyvtábla fényképét ismételten leközli. VÉGH Gy. cikkéből. — G. A. E. BOGENG: *Büldenpapier*. A. RENKER: *Büldenpapier als Druckpapier*. Az ú. n. nemespapirosok között, a merített papirosok fogalma az új gyári eljárások során nagyon változott. A sok utánzat között nem könnyű a valódi eljárás szerint készültnek a megállapítása. A merített papiros nyomtatás közben is különleges módszereket kíván meg. — WEISS: *Papiergeschichte und Wasserzeichenkunde*. Alapos összefoglaló tanulmány a papirgyártás feltalálásáról és elterjedésének történetéről. A legkorábbi ismert adat a papirgyártásról Chinából, Csai-Lunból Kr. e. 105-ből való. Innen lassan származott át egyrészt Koreába és Japánba (Kr. u. 610 körül), másrészt *Turkesztan* (150—300), *Samarhand* (751), *Bagdad* (793), *Kairo* (900) és *Fez* (1100) érintésével az arab kultúra közvetítésével Európába, *Spanyolországba* (1150), ahonnan *Franciaország* (1189, illetve Troyesben 1350), *Északnémetország* (Köln 1320), *Anglia* (1491) és *Hollandia* (1586) ismerték meg. Az elterjedésnek egy másik irányvonala Kairo felől közvetlenül érintette *Itáliát* (Montefano 1272, Treviso 1340) és innét vált ismertté *Délnémetországban* (Ravensburg 1312, Nürnberg 1391) is. Hazánkban az első papirosmalmot 1547-ben létesítette Brassóban Honterus, bár külföldi papirost már csaknem másfélszáz évvel előbb is használtunk. A papiros történetében még sok felderítetlen rész maradt, amit csak a vízjegyek tüzetesebb vizsgálataival, gyűjtésével és rendszeres publikálásával lesz lehetséges világosabbá tenni.

DR. NYIREŐ ISTVÁN.

Minerva Zeitschrift. Nachrichten für die gelehrte Welt. Ez a határozatlan időközökben megjelenő folyóirat, mint alcíme is mutatja, figyelmét a tudományos élet minden jelenségére terjeszti ki. Az idei II-ik évfolyam 2/3. számát a német könyvtárnokgyűlés tiszteletére (22. Versammlung deutscher Bibliothekare in Wien) könyvtári s vele kapcsolatos kérdéseknek szentelte. — FRITZ MILKAU: *Bibliothekswissenschaft als Universitätslehrfach* címen írt kissé hosszúléleketű cikkében azt javasolja, hogy elevenítsék fel, ill. léptessék életbe az 1918. év derekán SCHMIDT-OTT, az akkori porosz közoktatásügyi miniszter által propagált tervet, mely a könyvtárnok- és múzeumi tisztviselő mesterségbeli kiképzését az egyetemen akarta megszervezni. Ha ez nem valósítható meg egészében, úgy legalább azzal kezdjek meg a terv megvalósítását, hogy a berlini egyetemen felállítják a könyvtártudományi szemináriumot. — C. A. CRÜWELL: *Die Wiener Universitätsbibliothek* cikke a címében viselt intézetet ismerteti, mely háború, rombolás (= Abbau), halálozás dacára jól működik, gyarapszik s többrendbeli lajstromot tud készíteni. — DR. H. A. KRÜSS, a porosz állami könyvtár főigazgatója, *Von der preussischen Staatsbibliothek* címen ismerteti az intéze munkásságát és állagát, minek kapcsán kimutatja, hogy javadalma a teljes egészében valorizált békebeli színvonalon áll. — DR. JÜRGENS: *Eine Zentral-*

arbeitsstelle der deutschen Bibliotheken feliratú cikkében főleg a Nothgemeinschaft hasznos munkásságáról ír. — GEORG SCHWIDNETZKY a British Museum könyvtárát, Hanny SIMONSTÖCKER az argentinai könyvtári viszonyokat, ERNST WITTICH pedig a mexikói nemzeti könyvtárát ismerteti. — A 4-ik számban TEICHL R. a Prágában tartott IV. nemzetközi könyvtárnoki- és bibliofil-kongresszusról, PRAESENT H. pedig a Bécsben lezajlott 22-ik német könyvtárnoki gyűlés lefolyásáról ír.

Le *Bibliographe Moderne* 1924/25. évi XXII. évf. 132. számában STEIN HENRI a levéltárakat a különféle háborúk folyamán ért veszteségekről ír. NIKODÉME MARIETTE folytatja a pecsétan általános bibliográfiáját, melyet egy harmadik közleménnyel befejezni szándékozik. (Joggal felmerül a kérdés, nem volna-e igen jó, ha valaki a hazai irodalmat a nagyszorgalmú szerzővel közölné. Ez néhány mázsa p propaganda-iratnál többet érne.) A folyóirat mintaszerű levéltári és könyvtári krónikáját, nemkülönbön körültekintő könyvszemléjét dicsérettel kell megemlítenünk.

La *Biblioflia*. XXVIII. évf. 1/2. szám. (1926. ápr. máj.) P. WAGNER: *Fragments liturgiques neumés du XII siècle*. Ez a cikk, mely a freiburgi egyetem nagynevű tanárának WAGNER PÉTERnek tollából ered, az «OLSCHKY-töredék»-nek nevezett 25 levélnyi neumázott egyházi szerkönyv töredéket ismer-teti úgy liturgikus, mint zenepaleográfiai szempontból. E töredék két szerkönyv romjaiból van összerakva. Az *A* rész 11 levélből, a *B* rész 14 levélből áll. Az *A* egy Graduale töredéke, a *B* egy Troparium maradványa. *A* érdekessége, hogy oly processió antifonákat is tartalmaz, melyek ma ismeretlenek. WAGNER e töredékből egy ismeretlen Szt. András szekvenciát (*Hodierna exultemus...*) közöl. E kézirat egy északitáliai bencéskolostor íróműhelyéből került ki s a XI. század második feléből való. A *B* töredék középitáliai (*Beneventum, Monte Cassino*) íróiskolából származik s a XII. század második felében vagy a XIII. század elején írták. Mindkét töredék liturgiátörténeti szempontból rendkívül érdekes. — GIOVANNI BRESCIANO: *Neapolitana II.* címen folytatja a 16-ik századi nápolyi könyvnyomtatás történetét szolgáló adatainak közlését. Ez s a még következő címsorozat tulajdonképen kiegészítése a *Recherche Bibliografiche* I., II. és a *Neapolitana* I. 1905)-nek. — GIUSEPPE CARACI befejezi a *Cimeli cartografici sconosciuti esistenti a Firenze* c. térkép hasonmásokkal díszített leírását. — Ugyancsak folytatás LODOVICO FRATI: *Catalogo dei Manoscritti di Luigi Ferdinando Marsili conservati nella Bibliotheca Universitaria di Bologna*. című lajstroma, melyben a dolog természeténél fogva hemzsegnek a magyar vonatkozású darabok. — A *Courrier de France* rendkívül gazdag rovata, a hasonlóképen igen bő hírvovata, végül a tanulságos bibliográfia egészítik ki e kettős számot. — 3/4. szám (jún. júl.) GIOVANNI MERCATI: *Sopra Giovanni Clement e suoi manoscritti* címen e híres angol orvos és humanista életéről és munkásságáról meg-jelent művek tudósításait nagy apparátussal végzett tanulmányai alapján egészíti ki. — Dott. EDITH HOFFMANN: *Les restes de la bibliothèque de Pierre Váradí archevéque de Kalocsa* című dolgozat kitűnő munkatársunk tollából ered s be-csületet hoz a magyar tudományosságra, megismertetvén a külföldet a magyar szellemi élet néhány jeles emlékével s néhány jeles tagjával, megragadja az

alkalmat, hogy bevezetőül általános képet adjon a szereplők életéről, majd három, VÁRADI PÉTER tulajdonában volt könyvet ír le szerzőnek ismert alaposágával és kiválóságával. — LEO S. OLSCHKI: *Le fiscalità a danno del libro italiano e del commercio librario antiquario in Italia* hosszú című cikkében az olasz vámkezelési nehézségekből származó s külföldi eladóval támadt súlyos konfliktusát ismerteti, mely természetesen még mindig nincs elintézve s mely úgy keletkezett, hogy a megtekintésre küldött könyvet nem lepecsételt csomagban, hanem keresztkötés alatt küldötték Olaszországba s így a szabályzat betűszerinti értelmezése folytán nincs ideiglenes behozatali engedély, hanem hosszas levélváltás, folyamodvány fűhöz-fához s több hasonló jó. (Mintha ilyen dolgokat nem is esnék nehezünkre «felette könnyen» megértenünk.) — *A Neapolitana II.* című jegyzék folytattatik. — 5/6. szám (aug.—szept.) MARIO AUGUSTO MARTINI: *La vita di S. Giovanni Gualberto in una antica laude inedita.* A firenzei Biblioteca Nazionale II. IV. 67 jelzésű kéziratos könyvében MARTINI megtalálta a DIEGO DE FRANCHI által megírt életrajz eredeti forrását. Miután FRANCHI csak töredékesen vett át részleteket a régi elbeszélésből, MARTINI az egészest közli s megfelelő apparátussal kommentálja. — J. A. F. ORBÁN: *Bibliofilia documentatanak* hívja a szerző sokoldalú munkásságából a könyvekre, szerzőkre, nyomdászokra vonatkozó művelődéstörténeti adatait, melyeket a forrás megjelölésével egymásután közöl. Természetesen ezek mind ismeretlen adatok s levéltári kutatásokból származnak. — MARSILI kéziratainak katalógusát FRATI folytatja a 65—70. számú kéziratok részletes jegyzékét közli. — A rendkívül gazdag, nagy tárgyismerettel s körültekintéssel vezetett könyvszemleloverat minden e térre vonatkozó munkásságot szemmel tart. Bennünket közelebről érdekel, hogy DR. HOFFMANN EDITH-nek folyóiratunkban megjelent négy tanulmányáról s egy könyvismertetéséről, hat hasábon át a dolgozatok érdemét elismerő ismertetést ad CARLO FRATI bolognai könyvtári igazgató. — Újdonságként a szerkesztő bevezette a Corriere bibliografico d'Aeronautica rovatát. I. K.

Magyar Grafika. 1926. évf. 1—10. szám. *A Magyar Grafika és a szak kulturális fejlődés.* A folyóirat szakfejlesztési programja, tekintettel az elért eredményekre. — AUGENFELD A.: *A mai könyvnyomtatás eszközei és gépei.* A betűrendszer, szedőberendezések, szedő- és sajtógépek rövid fejlődéstörténete. — FREUND M.: *A könyvnyomdai munkák kalkulációja.* A különféle költségvetések számításmódja a szedésnél és nyomtatásnál. — WANKÓ V.: *A sokszorosítótechnika újabb haladásáról.* A nyomtatástechnika egy újabb sajtótípussal lett gazdagabb, mely alapján offsetnyomásra van berendezve, amellet azonban, hogy azt a kemigrafia széleskörűbb alkalmazásával nagymértékben egyszerűsíti, csekély változtatással mélynyomógéppé, sőt egy további új nyomtatóeljárás eszközzé is átalakítható. — LÁSZLÓ D.: *A szerkesztőségtől a modern gépteremig.* Apróságok a hirlapok előállításáról. — NÁDAI P.: *Idegenforgalom és a nyomdai művészet.* A sajtópropaganda könyvművészeti feltételei. — PÓR N.: *A németek modern műkönyvkötészet.* A mai német művészi könyvkötést két irány, KERSTEN harmonikus és WEISSE aktivista törekvései jellemzik. — HARASZTI J.: *A régi kéziratok, azok értéke és hamisítása.* Érdekes hamisítási esetek. — HERZOG S.: *Egyenbőny érdekes francia történeti adat.* A legkorábbi francia nyomdák, hirlapok és naptárak

történetéből. — Löwy L.: *Mélynyomástechnika és mélynyomógépek*. Sok évtizedes kísérletezés előzte meg a rézmetszetek sokszorosításmódját a tömeggyártás terére átvivő mélynyomóeljárást, mely ma már a fényképmásolatokkal versengő szépségű nyomatokat tud előállítani. Az eljárás a heliogravűrnyomásból fejlődött ki s rotációsgépeken is alkalmazható. Sok előnye van a magasnyomás felett s mivel egyre gazdaságosabbá válik, igen nagyjövőjű. — LAUPÁL A.: *A gyorsajtó fejlődése és jövője*. KÖNIG kiváló találmánya, a gyorsajtó, alighanem minden technikai fejlődése mellett is lemarad a rotációsgéppel való versenyében. — A többi inkább technikai vonatkozású, vagy művészetkritikai cikkek mellett meg kell még említenünk a *Magyar Grafika* figyelemreméltó törekvését, melylyel a szakirodalom fejlesztése végett, elég szép eredménnyel pályázatot hirdetett alkalmas szakközlemények díjazására. E téren még sokat fejlődhetne a különben szép kiállítású folyóirat, mely azóta is, hogy a f. évi harmadik számtól kezdve a Budapesti Hírlap nyomdájában jelenik meg, újra határozott fejlődést mutat.

DR. NYIREŐ ISTVÁN.